

Малий і Карлсон, що живе на даху (скорочено)

Астрід Ліндгрен

Астрід Ліндгрен

Малий і Карлсон, що живе на даху

Стислий переказ по главах, автор переказу: Світлана Перець.

Авторські права на переказ належать Укрлібу.

Астрід Ліндгрен

Малий і Карлсон, що живе на даху

Про Карлсона, що живе на даху

У місті Стокгольмі, на звичайній вулиці, у звичайному будинку мешкає звичайна родина Свантесонів: тато, мама, і троє дітей – Боссе, Бетан і Малий. Малий має 7 років, сині очі і кирпатий ніс. Боссе має 15 років, і він любить грати в футбол більше, аніж учити уроки. А Бетан має 14 років, і в неї зачіска точнісінько така сама, як у інших звичайних дівчаток. У цілому будинку є тільки одна незвичайна істота – Карлсон, що живе на даху.

Карлсон – кругленький, самовпевнений чоловічок, і до того ж він може літати. Досить йому покрутити за гудзика на животі, приблизно проти пупа, як на спині відразу заводиться хитромудрий моторчик. Карлсон почуває себе чудово у своїй хатці на даху. Вечорами він сидить на ґаночку, попахкує люлькою і дивиться на зорі. Люди навіть не здогадуються, що Карлсон має нагорі хатку, бо вона добре схована за великим димарем.

Одного разу мама вилаяла Малого за те, що на штанях знов з'явилась дірка; Бетан сказала: "Мала замурза", а тато розсердився, що він пізно вернувся зі школи. А малий просто бігав за собакою, бо мріяв і собі завести песика, хоч батьки були проти. Хлопчик пішов у свою кімнату й дивився надвір крізь відчинене вікно. Раптом він почув легеньке гудіння. Воно дедалі дужчало, і несподівано повз вікно пролетів Карлсон. Він зробив невеличке коло над дахом сусіднього будинку, облетів димар і повернувся назад до вікна. Він кілька разів пролетів отак повз вікно, а Малий очікував, що ж буде далі. Карлсон запитав, чи можна присісти. Хлопчик дозволив, а чоловічок сказав, що він – найкращий у світі літун. Хлопчик представився: "Сванте Свантесон". А чоловічок сказав, що він просто Карлсон – "вродливий, розумний і до міри затовстий чоловік у розквіті сил".

Карлсон забрався у кімнату і взяв парову машину, яку Малому можна було брати під наглядом тата чи брата. Карлсон схопив пляшку з денатуратом, що стояла побіч машини, наповнив спиртівочку й запалив її. Наливаючи, він лишив на книжковій

полиці цілу калюжу. Вона загорілась. Малий схопив ганчірку й погасив полум'я. На полиці лишилися великі негарні плями.

Карлсон улякнувся біля машини. Вона скоро почала працювати, і Карлсон так запишався, ніби сам її винайшов. Малого вже перестали турбувати й плями на книжковій полиці: він був радий Карлсону. Раптом почувся страшний луск, і парової машини не стало. Вона вибухнула. Малий заплакав, а Карлсон сказав, що нагорі має багато таких машин. Хлопчикові важко було повірити: хатка на даху, і в ній живе Карлсон. Та ще й у хатці повно парових машин. Малий заходився збирати шматки машини, а Карлсон вирушив додому. Його маленька товста постать чітко вимальовувалася на тлі весняного зоряного неба. "Гей-гоп, Малий!", — гукнув він, помахав пухленькою ручкою і полетів.

Карлсон будує вежу

Мама сварила малого за вибух, а той виправдовувався і розповідав про Карлсона, що живе на даху. Тато говорив, що треба відповідати за свої вчинки, а не перекладати вину на когось. А Бетан сказала, що навіть дасть крону, якщо на власні очі побачить Карлсона.

На зауваження мами про те, що сталося з полицею, Малий зневажливо махнув рукою, точнісінько так, як махав Карлсон. Він хотів показати мамі, що зовсім не варто побиватися через якусь там книжкову полицю. Після сварки Малий раптом затужив за Карлсоном, який казав, що нещастя – то дурниці, і про них не варто й згадувати.

Не минуло й кількох днів, як Карлсон з'явився знов. Малий саме читав, коли Карлсон, мов велетенський джміль, залетів у кімнату. Чоловічок розглядав картини у кімнаті і сказав, що нагорі має кілька тисяч картин, адже сам малює півників, пташок та інші гарні речі. Хлопчик захотів піти до Карлсонової хатки. Але той сказав: "Ласкаво прошу... колись іншим разом". Чоловічок пояснив, що треба там прибрати. Карлсон вважав себе найкращим у світі прибиральником, та й взагалі, він вважав себе найкращим у всьому.

Малий вирішив неодмінно розповісти про нього друзям – Крістерові й Гунілі, коли вони завтра йтимуть разом зі школи. А то Крістер тільки те й робить, що хвалиться своїм псом Йофою.

Малий запропонував Карлсонові познайомитися з сім'єю. Чоловічок погодився. Саме тієї миті з кухні долинув ледь чутний запах смажених тюфтельок, і Малий згадав, що скоро буде обід. Подумавши, він вирішив почекати, поки скінчиться обід, а вже тоді знайомити Карлсона з мамою і татом. Хлопчик не міг привести на обід зовсім незнайомого товстого чоловічка, який до того ж поламав парову машину й наробив плям на книжковій полиці.

Карлсон заявив, що дуже любить смачні тюфтельки. Малий помчав до кухні і попросив у мами кілька. Мама поклала на тарілочку шість тюфтельок, і хлопчик поніс їх у кімнату. Але Карлсона ніде не було видно. Він виявився під ковдрою, бо просто сховався. Карлсон смакував тюфтельками, коли мама покликала хлопчика. Малий просив Карлсона почекати і погратися кубиками. Карлсон сів біля купи деталей і

задоволено мугикав.

Коли Малий зайшов до вітальні, мама, тато, Боссе й Бетан уже сиділи біля столу. Малий швиденько вмовстився на своє місце. Він сказав, що Карлсон сидить у його кімнаті. Сім'я поїла і вирушила в кімнату малого знайомитись. Але Карлсона в кімнаті не було. Тільки на підлозі здіймалась с'як-так складена з кубиків вежа, а нагорі її прикрашала тюфтелька.

Карлсон грається в намета

Для Малого то була важка мить. Мамі не сподобалось, що її тюфтельками прикрашають вежу з кубиків, і вона, звичайно, не мала сумніву, що то все зробив Малий. Боссе й Бетан глузливо сміялися. Тепер про Карлсона не варто було більше й мови заводити.

Усі пішли пити каву. Малий був дуже засмучений і шукав, чим би втішитися. Він увівся на своє улюблене місце біля каміна – якнайближче до вогню. Ці хвилини, коли вся родина пила після обіду каву, були чи не найкращі за весь день. Тоді можна було спокійно поговорити з татом і мамою. Малий весь час думав про Карлсона. Однак Бетан вивела його з задуми: "Слухай, Малий, хочеш заробити двадцять п'ять ере?". Вона просила брата не показуватися цілий вечір у вітальні, бо має прийти її хлопець Пелле. Малий погодився і подумав, що сестра добре придумала: мама з татом підуть у кіно, Боссе помчить на футбольний матч, а Бетан сидітиме у вітальні і воркуватиме з Пелле! Малий не взяв грошей і сказав: "Я не беру грошей за те, що хтось не хоче мене бачити".

За якийсь час Малий і справді сидів уже в своїй кімнаті – і без ніякої платні. Мама з татом пішли в кіно, Боссе побіг на стадіон, а з вітальні, коли Малий відчиняв двері, чути було притишену розмову Бетан з Пелле.

Малий дивився у вікно, аж раптом до нього прилетів Карлсон. Хлопчик запитав, куди ж він тоді зник. Карлсон відповів, що хотів поглянути, що робиться у нього вдома. Він був дуже засмучений, коли побачив, що його вежі і тюфтельки уже нема. Карлсон казав, що повеселішає, якщо дістане якийсь подарунок. Малий віддав свою найбільшу гордість – маленький кишеньковий ліхтарик. Карлсон засвітив його, і його очі теж засяяли. Він навіть сказав, що готовий познайомитися з батьками хлопчика. Але ті саме пішли у кіно. Малий сказав, що є лише Бетан, але у вітальню йти не можна, бо там її хлопець. Карлсон придумав, що можна сховатися під ковдру: тоді Малого точно не помітять. Він стягнув з ліжка ковдру і накинув її собі на голову. А тоді покликав у свій намет хлопчика. Малий шугнув під ковдру до Карлсона, і вони обидва радісно засміялись. Карлсон увімкнув ліхтарика.

Малий не був певний, що Бетан дуже зрадіє наметові, однак самому йому він сподобався. Стояти разом з Карлсоном під ковдрою і світити ліхтариком було так таємниче й цікаво! Малий гадав, що вони могли б краще сидіти в його кімнаті, гратися в намет і дати Бетан спокій. Та Карлсон був невблаганний.

І ось намет почав рухатись до дверей. Він опинився в передпокої, розділеному з вітальню лише важкою завісою. Тепер голоси долинали трохи виразніше, та однаково

не можна було вчути слів. Лампа у вітальні не горіла. Карлсон поки що вимкнув ліхтарика.

Тихо-тихенько рухався намет по кімнаті. Бетан і Пелле сиділи на канапі під протилежною стінкою. Намет дуже обережно наближався до них. Пелле сказав Бетан, що любить її. "Справді?" — спитала Бетан, і запала тиша. Бетан і Пелле не бачили намету. "А ти любиш мене, Бетан?" — соромливо спитав Пелле. Відповіді він не дістав, бо саме тієї миті світло ліхтарика розітнуло морок кімнати і попало хлопцеві просто в обличчя. Він підскочив, Бетан заверещала. І враз почувся регіт і тупіт ніг, що хутко віддалявся до передпокою. Засліплені яскравим світлом ліхтарика, Бетан і Пелле нічого не бачили. Зате чули регіт.

Малий і Карлсон бігли, аж попадали. Дуже налякані, вони чимдуж полізли рачки і саме вчасно вскочили до кімнати Малого. Карлсон мерщій крутнув ключа і тільки задоволено засміявся. Бетан почала грюкати в двері. Якби вона не була така сердита, то почула б, що реготало двоє.

*Стислий переказ по главах, автор переказу: Світлана Перець.
Авторські права на переказ належать Укрлібу.*

Карлсон закладається

Якось Малий повернувся зі школи додому сердитий і з великою гулею на лобі. Він признався мамі, що Крістер шпурнув у нього каменем. Мама зрозуміла, що малий теж кидався камінням. І вона заходилась пояснювати, що на світі немає такого, про що не можна було б спокійно поговорити і дійти згоди. Малий випив теплий шоколад, з'їв свіжі булочки, і життя покращало. Він розповів мамі, що Крістер і Гунілла не вірять у Карлсона, що живе на даху. Мама знала, що однаково не переконає Малого, тому тільки порадила більше гратися з Крістером та Гуніллою і менше думати про Карлсона. Раптом Малий згадав, що сьогодні вперше побачить, де живе Карлсон.

Він пішов до своєї кімнати й почав чекати на Карлсона. Вони мали сьогодні разом вирушити на дах. Малому довелось чекати довго, і врешті йому самому почало вже здаватися, що Карлсон тільки вигадка. Та раптом почулося гудіння моторчика, і до кімнати влетів Карлсон, веселий і бадьорий. Він попростував до акваріума Малого, де плавали яскраві рибки, занурив у воду обличчя і почав жадібно пити. Карлсон сказав, що має гарячку. Малий не відчував, щоб Карлсон був дуже гарячий. Малий нещодавно хворів на кір і добре знав, що таке гарячка.

Карлсон сказав, що хоче бути хворим, щоб Малий його провідав і приніс величезний торт, купу тістечок, пригорщу шоколаду і торбу всяких цукерок. Карлсон очікувально дивився на Малого, а той стояв зовсім розгублений, бо не знав, де він зможе дістати все те, що бажає Карлсон. А той ще хотів, щоб Малий був йому за матір, просив випити гідкі ліки, і зав'язав шию шарфом. Малому дуже захотілося стати Карлсонові за матір.

Хлопчик спорожнив свою скарбничку і помчав до крамнички. Майже на всі гроші він накупив цукерок та шоколаду. Повертаючись назад, Малий розсовав ласощі по

кишенях і заглянув до вітальні. Там уся родина пила післяобідню каву. Та сьогодні Малому ніколи було сидіти з ними. На мить він подумав, чи не покликати їх до себе в кімнату познайомитися з Карлсоном, але, добре все зваживши, відмовився від цієї гадки. Ще не пустять його з Карлсоном на дах!

У Карлсона радісно заблищали очі, коли повернувся Малий. Чоловічок попередив, що хворий, тому вони можуть не долетіти. Але Малий написав батькам записку, що летить до Карлсона на дах. Карлсон приготувався летіти. Він покрутив за гудзика на животі, і моторчик почав працювати. Хлопчик сів йому на спину. І вони справді вилетіли крізь вікно й піднялися в повітря. Моторчик гуркотів так рівно й надійно, що Малий зовсім перестав боятися. Врешті Карлсон приземлився на свій дах.

Малий справді побачив Карлсонову хатку. Дуже гарну хатку, з зеленими віконницями і згарбним ганочком, де можна було відпочити. Тепер Малому хотілося якнайшвидше зайти всередину, щоб на власні очі побачити всі ті парові машини, картини з півнями та інші речі, які мав Карлсон. Над дверима висіла табличка: "Карлсон, що живе на даху, найкращий у світі Карлсон".

У хатці Карлсона було дуже затишно, це Малий відразу помітив. Крім дерев'яної канапи, там стояв ще столярний верстат, що водночас правив Карлсонові й за стіл, шафа, два стільці та коминак із залізними ґратками. Там, певне, Карлсон варив собі їсти. Але парових машин не видно було. Карлсон пояснив, що вони всі вибухнули. А з картин був лише один аркуш картону. В одному куточку на ньому справді був намальований маленький півник.

Карлсон ліг і схопився за голову. Малий дав йому монету, за яку Карлсон мав пообіцяти випити ліки. Та чоловічок бажав "Знахарський порошок Карлсона, що живе на даху": трохи цукерків, трохи шоколаду, додати стільки ж печива, все це потовкти й добре змішати. Малий сказав, що це не допоможе. І вони з Карлсоном заклалися на шоколадку.

Малий витяг одну з двох шоколадок, що купив у крамниці, і поклав на верстат, аби видно було, на що вони заклалися. Потім заходився готувати ліки за Карлсоновим рецептом. Таких ліків Малий ще зроду не бачив, але вони були на вигляд дуже смачні, і він погодився б і сам трошки захворіти, щоб скуштувати їх.

Карлсон прийняв ліки і за пів хвилини сказав, що гарячка не пройшла. Виграв Малий, але змушений був віддати виграну шоколадку Карлсону. Він миттю з'їв її до останньої крихти, ліг горілиць на подушки й тяжко зітхнув, що потрібні ще ліки. Малий тепер сам запропонував закластися, чи допоможуть ліки. Він нітрохи не вірив, що гарячка в Карлсона спадє навіть від потрібної дози тих ліків, але йому дуже хотілося цього разу програти, бо в такому разі шоколадка мала бути його.

Малий приготував подвійну дозу ліків і всипав їх Карлсонові в роззявлений рот. Потім вони знов посідали й мовчки почали чекати. За пів хвилини Карлсон одужав і попросив шоколадку. Малий зітхнув і віддав Карлсонові свою останню плитку.

У Малого залишилися два цукерки та одна мармеладка. "Три надвоє не ділиться", — сказав Карлсон і проковтнув мармеладку, а тоді забрав більшу з двох цукерок. Малий

не гнівався і був радий, що в Карлсона вже минула гарячка.

Остання цукерка була така гарна і смачна, що Малий хотів спочатку розглянути її. Карлсон запропонував закластися, що може взяти цукерку так, що Малий не помітить. Хлопчик погодився. А Карлсон схопив цукерку і засунув в рот.

Врешті, хлопчик навіть віддав Карлсонові, що живе на даху, свого останнього п'ятака за той шарф, що мав йому пов'язати, але якого тут не виявилось.

Карлсон жартує

Через хвилину Карлсон запросив Малого погуляти по дахах. Малий радо пристав на це. Він узяв Карлсона за руку, і вони разом вийшли на дах. Уже починало смеркати, і все довкола було дуже гарне. Всі вікна стояли відчинені, і з них чути було найрізноманітніші звуки: тиху розмову, дитячий сміх і плач, гавкіт собаки, бренькіт на піаніно і брязкіт посуду десь на кухні. "Коли б люди знали, як гарно гуляти на даху, вони б ніколи не ходили вулицями", — сказав Малий. Будинки стояли так близько один до одного, що можна було вільно йти з даху на дах. Дивовижні виступи, мансарди, димарі, куточки й закамарки надавали дахам цікавої різноманітності. Але тут було і небезпечно: в одному місці між двома будинками була широка прогалина, і Малий трохи не впав у неї. Та Карлсон останньої миті схопив його.

Траплялося чимало таких місць, де доводилось майже лізти рачки, щоб не скотитися; Карлсон хотів, щоб Малий якомога більше натішився, тому не завжди вибирав найлегший шлях. Згодом Карлсон запропонував трохи пожартувати, адже вечорами він гуляє по дахах і жартує з людей.

Раптом з вікна найближчої мансарди долинув плач немовляти. Друзі заглянули і побачили, що дитина сама. Вони залізли у кімнату. Карлсон анітрохи не боявся. Він підійшов до ліжечка, де лежало немовля, і полоскотав його біля шиї пухкеньким вказівним пальцем. Немовля на мить затихло, та потім заревло ще дужче. Карлсон узяв немовля з ліжечка і кілька разів підкинув до стелі. Мабуть, дитині це сподобалось, бо раптом вона злегка усміхнулась беззубим ротиком. Але дитина знов зайшлася плачем.

Малий дуже любив дітей і при нагоді завжди просив маму й тата подарувати йому маленьку сестричку, коли вони не хочуть купити йому собаку. Він узяв від Карлсона згорточок і ніжно притулив його до себе. Дитина замовкла й подивилась на Малого блискучими поважними оченятами. Потім знов засміялась беззубим ротиком і щось тихенько залебеділа. Дитина намагалася схопити губами його пальця. Це означало, що вона хоче їсти.

Карлсон знайшов ковбасу й картоплю. Але Малий сказав, що треба молока. Карлсон швидко кудись полетів і так само швидко прилетів. Він приніс пляшечку з молоком, яку узяв на одному балконі в Естермальме у однієї родини, що має трійнята. Малий підігрів на плитці молоко і погодував дитину. Перш ніж піти, Карлсон засунув у руку сонної дитини ковбасу. Ще одне кружальце він почепив на клямку кухонних дверей. А третє кружальце тицьнув у дзьоб порцеляновому голубові. Малий просив не робити так, але Карлсон сказав, що це назавжди відучить маму й тата дитини вештатися десь вечорами. Згодом батьки повернулися, а друзі втекли.

Потім Карлсон повів Малого дивитися на волоцюг. Їхнє вікно було завішене фіранками, але в одному місці лишилася шпарка, і в неї видно було кімнату. Карлсон сказав, що у волоцюг є гість. Малий побачив два жевжки, що справді скидалися на волоцюг. А з ними був приємний, скромний хлопець, такий на вигляд, немов він прибув з того села, де мешкала бабуся Малого.

Волоцюги та хлопець з червоною краваткою сиділи за невеличким столиком біля самого вікна. Вони їли й пили. Коли-не-коли волоцюги ласкаво поплескували свого гостя по плечу й примовляли: "Ми такі раді, що зустріли тебе, любий Оскаре!".

Волоцюг звали Рулле і Філле. Вони зустріли цього хлопця, який тільки приїхав у місто, і хотіли одурити. Малий бачив, як Філле, ніби випадково, засунув руку до задньої кишені Оskarових штанів, витяг звідти гаманця і обережно сховав його в задню кишеню своїх власних штанів. А Оскар нічого не помітив. Може, тому, що саме тієї миті Рулле гаряче обіймав його. Та коли Рулле одвів руку, в ній виявився Оскарів годинник. Рулле теж сховав його в задню кишеню своїх штанів. А Оскар нічого не помітив.

І тоді Карлсон, що живе на даху, обережно просунув свою пухку руку в шпарку між фіранками і витяг Оскарового гаманця з кишені Філле. А той нічого не помітив. Потім Карлсон знову просунув у шпарку свою пухку руку і витяг з кишені Рулле годинника. А Рулле теж нічого не помітив.

Трохи згодом, коли Рулле, Філле й Оскар ще попоїли і ще попили, Філле засунув руку до своєї кишені й виявив, що гаманця нема. Тоді він покликав Рулле до сіней. Волоцюги вийшли до сіней, а нещасний Оскар залишився сам. Йому, певне, було нудно сидіти, бо за якийсь час він підвівся і також вийшов до сіней поглянути, що роблять його нові приятелі.

Тоді Карлсон швиденько переліз через підвіконня й поклав Оскарового гаманця в миску. А годинника Карлсон повісив аж на лампу під стелею. Філле, Рулле та Оскар відразу побачили його, як тільки повернулися з сіней. Проте Карлсона вони не помітили, бо він заліз під стіл за скатертину, що звисала майже до самої підлоги. Малий теж примостився біля нього, бо він, хоч як боявся, але хотів бути разом з Карлсоном.

Оскар зняв годинника і взяв гаманець. Усі сіли за стіл. Трохи згодом Філле засунув руку під скатертину і обережно поклав біля себе на підлогу Оскарів гаманець. Карлсон відразу схопив гаманця й тицьнув його в руку Рулле. За хвилину Рулле засунув руку під скатертину і обережно поклав біля себе на підлогу Оскарів годинник. Карлсон узяв його, легенько торкнув за ногу Філле й віддав йому годинника.

А невдовзі Оскар спитав: "Де мій гаманець? Де мій годинник?". Тієї ж миті гаманець і годинник знов опинились на підлозі під столом, бо ні Філле, ні Рулле не хотіли мати при собі крадених речей, якщо Оскар зчинить галас. А Оскар і справді почав кричати, щоб йому повернули гаманця й годинника.

Карлсон підняв з підлоги спочатку гаманця, а потім годинника і всунув їх у руки Оскарові. Той схопив свої речі і подякував Філле і Рулле.

Тоді Карлсон з усієї сили вдарив Філле по нозі. Філле подумав, що це зробив Рулле.

Волоцюги почали битися. Оскар страшенно перелякався, сховав свого гаманця та годинника і чимдуж дременув з кімнати. Бійка перенеслася до сіней, і Малий з Карлсоном втекли.

Тим часом зовсім стемніло, і Малий та Карлсон, взявшись за руки, подалися назад дахами до Карлсонової хатки, що стояла за димарем на тому будинку, де жив Малий.

Коли вони вже майже дійшли туди, то почули, що внизу, гучно сигналячи сиреною, мчить пожежна машина. З даху їм видно було, що пожежна машина зупинилась якраз перед будинком Малого і довкола неї зібрався натовп. Але пожежі вони ніде не бачили. Та раптом від машини до даху швидко звелася довжелезна драбина. Хлопчик подумав, що батьки знайшли записку і викликали пожежників, щоб його зняли. Малий тихенько стояв і чекав, коли вже нарешті добереться до нього драбиною пожежник.

Карлсон подався до своєї хатки. А перед цим попросив нічого не казати пожежникам про нього. Коли пожежник добрався до хлопчика, то здивувався, бо бачив перед цим, що тут було двоє хлопців.

Сім'я чекала на Малого. А через годину, як Малий лежав уже в ліжку, біля нього зібралась уся родина, ніби це був день його народження. Батьки говорили, що дуже боялися за сина, бо він для них дорогий, як сто тисяч мільйонів крон. Малий міркував собі: сто тисяч мільйонів крон, яка величезна купа грошей! Невже він справді може так дорого коштувати? Адже цуценя, чудове цуценя можна купити всього лише за п'ятдесят крон.

Малий так і сказав батькам: чи не можна з такої величезної суми одержати тепер п'ятдесят крон, щоб купити собі маленького песика.

*Стислий переказ по главах, автор переказу: Світлана Перець.
Авторські права на переказ належать Укрлібу.*

Карлсон грається в привида

Аж наступного дня біля столу, коли всі обідали, тато й мама спитали Малого, як він опинився на даху. Хлопчик сказав, що полетів з Карлсоном. Батьки презирнулися. А мама сказала, що той Корлсон сидить їй у печінках. Батько говорив, що ніякого Карлсона, що жив би на даху, не існує. Батьки сказали, що скоро почнуться канікули і Малий поїде до бабусі. Може, хоч там Карлсон відчепиться від нього. Хлопчик спробував уявити собі, як він житиме без Карлсона.

Після обіду Малий пішов до своєї кімнати. Він усім серцем бажав, щоб якнайшвидше прилетів Карлсон. Адже Малому невдовзі доведеться поїхати з міста. Карлсон, певне, вгадав його бажання, бо відразу прилетів, тільки-но Малий визирнув у вікно. Він ані миті не сидів на місці. Розмовляючи з Малим, він весь час сновигав по кімнаті, обмацував усе, відчиняв дверцята, шухляди і з великою цікавістю оглядав кожну річ. Карлсон говорив, що хоче гратися.

Малий був не проти, але насамперед хотів, аби мама, тато, Боссе і Бетан побачили нарешті Карлсона й перестали набридати йому розмовами про те, що Карлсон не існує.

Хлопчик кинувся до вітальні. Боссе і Бетан, на жаль, щойно кудись пішли, зате хоч

мама й тато сиділи у вітальні. Малий повів батьків у свою кімнату, але Карлсона не було. На щастя, тієї миті задзвонив телефон, отож Малому не довелося нічого пояснювати. Тато пішов говорити по телефону, а мама згадала, що залишила в духовці солодкий пиріг.

Малий залишився сам і сів біля вікна. Він був дуже сердитий на Карлсона і поклав собі сказати йому все відверто, коли той знов прилетить. Проте ніхто не прилетів. Натомість відчинилися дверцята шафи і звідти висунулось хитре Карлсонове обличчя. Виявляється, він відпочивав на полиці. Малий відразу забув, що сердиться на нього. Він просто зрадив, що Карлсон знайшовся. Друзі почали грати у хованки. Але мама покликала Малого, бо прийшли Крістер і Гунілла.

Карлсон вирішив пожартувати з друзів хлопчика. Ледве Малий устиг зачинити дверцята шафи, де був Карлсон, як увійшли Гунілла й Крістер. Малому дуже подобалась Гунілла, і він часто розповідав мамі, яка вона "страшенно гарна". Крістера Малий також любив і давно вже пробачив йому ґулю на лобі. Крістер привів навіть свого песика Йофу! Побачивши Йофу, Малий зовсім забув про Карлсона, що лежав у шафі на полиці.

І раптом, саме як Малий захоплено бавився з Йофою, Гунілла, лукаво посміхаючись, спитала, де Карлсон. Аж тепер Малий згадав, що Карлсон лежить на полиці в шафі. Проте він наперед не знав, що саме цього разу затіває Карлсон, тому й не признався Крістерові та Гуніллі, що той є в кімнаті.

Із шафи пролунало голосне й дзвінке: "Ку-ку-рі-ку!". Крістер і Гунілла думали, що це півень. Йофа почав гарчати. Малий так реготав, що не міг вимовити й слова.

Дівчинка відчинила дверцята й зазирнула всередину. Крістер підбіг до неї і теж заглянув у шафу. Спочатку вони побачили тільки одяг, що там висів. Але потім з верхньої полиці до них долинув сміх. Крістер і Гунілла поглянули туди й побачили товстого чоловічка. Гунілла й Крістер просто поніміли з подиву. Тільки Йофа не переставав гарчати. Нарешті Гунілла отямилась і спитала, хто це. "Всього тільки невеличка химера, що лежить собі й відпочиває", — відповів Карлсон. Малий аж заходився від сміху – надто вже безглуздий вигляд мали розгублені Гунілла й Крістер.

Карлсон одним стрибком опинився на підлозі, підійшов до Гунілли й жартівливо ущипнув її за щоку. Карлсон хотів грати "небезпечну" гру: кидати стільці у вікно. Коли діти заборонили йому, він образився. Тож Гуніллі довелося погладити його й сказати "Любий Карлсоне".

Мама й тато Малого звичайно щовечора виходили на прогулянку. І ось тепер мама гукнула з сіней, що йде з татом, і Крістер і Гунілла можуть побути до восьмої, а потім Малий має лягти спати.

Карлсон сказав, що тепер усі будуть гратися в привида й лякати людей. Карлсон узяв з ліжка Малого простирадло. Потім кольоровими олівцями намалював на простирадлі страшну пику. Тоді взяв ножиці, і не встиг Малий його зупинити, як він вирізав дві дірки для очей. А тоді Карлсон наклався простирадлом з головою так, що видно було тільки його пухкі руки.

Хоч діти й знали, що це лише Карлсон, завинений у простирадло, їм усе-таки стало трохи лячно, а Йофа заходився несамовито гавкати. Коли ж Карлсон увімкнув моторчика й почав літати навколо лампи під стелею, а простирадло заметляло на ньому, стало ще страшніше. Тепер уже справді було чого перелякатися. Він покружляв кілька разів майже нечутно і став ще більше скидатися на привида. Тепер треба було тільки знайти, кого налякати.

Коли діти вже стояли в сінях і лаштувалися вийти на сходи, щоб когось налякати, хтось легенько почав шкрябати зовні в двері. Спочатку Малий подумав, що то повернулися додому мама й тато. Але зненацька він побачив, що крізь шпару для листів хтось просовує довгу крицеву дротину. І Малий згадав, як зовсім недавно тато читав мамі в газеті про те, що в місті з'явилося багато квартирних злодіїв.

Малий страх як перелякався, коли збагнув, що до них добираються злодії. Гунілла й Крістер теж налякалися не менше. Крістер замкнув Йофу в кімнаті Малого, щоб той не заважав їм гратися в привида, і тепер дуже жалкував, що так зробив.

Лише Карлсон не боявся нічого. Карлсон, Малий, Гунілла й Крістер якнайтіхіше перебралися до вітальні й поховалися хто де міг. Карлсон заліз у гарну старовинну шаховку, де мама тримала обруси та серветки, і сяк-так причинив за собою дверцята. Добре зачинити він не встиг, бо саме тієї миті до вітальні навшпиньки зайшли злодії. Малий, що лежав за канапою біля коминка, обережно виглянув. Посеред кімнати стояли Філлі й Рулле!

Злочинці направилися шукати гроші у старовинному секретері з багатьма шухлядами. Малий знав, що в одній шухляді лежать мамині гроші на господарство, а в іншій гарні дорогі брошки й каблучки і татові золоті медалі, одержані за влучну стрільбу. Філлі пішов на кухню шукати срібні чи золоті столові прибори, а Рулле почав висовувати шухляди секретера. Раптом він аж свиснув з утіхи.

Тієї миті дверцята шаховки відчинилися і звідти, жахливо стогнучи, вилетів привид. Коли Рулле обернувся й побачив привида, він квакнув з переляку і випустив на підлогу все награвоване. Привид літав навколо нього, стогнав і охкав; потім він завернув до кухні. А за хвилику звідти вибіг блідий, як стіна, Філлі.

Рулле й Філлі кинулись до дверей, а привид за ними; вони вискочили в сіни, потім на сходи, а привид гнав їх сходами вниз і вигукував услід глухим голосом: "Спокійно, тільки спокійно! Зараз я вас дожену, отоді ми потішимось!". Та врешті привид стомився й повернувся до вітальні.

Малий позбирав гроші, брошки й каблучки і поклав їх назад до секретера, а Гунілла й Крістер познаходили всі ложки й виделки, що їх погубив Філлі, коли метався між кухнею і вітальнею. Діти сміялись: вони були просто щасливі.

Карлсон виступає з ученим собакою Альбергом

Другого ранку Малий прийшов до мамі на кухню. Боссе і Бетан уже пішли до школи, а тато на роботу. В Малого уроки починалися дещо пізніше. Хоч він був уже великий хлопець і ходив до школи, проте любив посидіти в мамі на колінах, коли ніхто не бачив.

Мама сиділа біля столу, читала газету й пила каву. Малий мовчки виліз до неї на коліна. Учора ввечері мама й тато гуляли трохи довше, і коли повернулися додому, Малий уже спав у своєму ліжку. Мама помітила, що в простирадлі вирізано дві дірки, і все воно було брудне.

Мама запитала Малого, хто вирізав дірки у простирадлі. Хлопчик сказав запитати Гунілла. Він подумав: "Нехай Гунілла розповість мамі, як усе було насправді, адже мама їй більше йнятиме віри!". Але мама подумала, що це зробила Гунілла.

Малий думав, що любить найдужче... маму, потім тата. Любить він ще Боссе і Бетан... Карлсона, що живе на даху, він також любить. І Гунілла. Мабуть, він одружиться з нею, коли виросте. І раптом Малому сяйнула думка, що дуже його стурбувала. Він спитав, чи доведеться йому одружуватися з жінкою Боссе, коли той помре. Мама спитала, звідки такі думки. Хлопчик пояснив, що йому дістався старий велосипед Боссе, його старі ковзани, старі піжами, капці і все інше... Мама сказала, що Малому не доведеться одружуватися з жінкою Боссе.

Малий сказав, що хотів би мати собаку, а не дружину. Він знову почав про свого собаку. Мама не любила такі розмови, як і про Карлсона. Тому вона сказала збиратися до школи.

Зі школи Малий повертався з Гуніллою і Крістером. За ними побіг чорний невеличкий пудель. Малий взяв цуценя за нашійника. Хлопчик полюбив його. Він нахилився й почав голубити песика та називати його найніжнішими словами. Цуцик помахував хвостиком, радісно підстрибував, гавкав, а як діти завернули на свою вулицю, побіг слідом за ними. Малий враз загорівся думкою, що песикові ніде жити. І цуцик справді подався за Малим додому. Хлопчик узяв цуценя на руки й поніс нагору.

Мама не було вдома. На столі в кухні лежала записка, і Малий довідався з неї, що мама вниз, в пральні, і що він може зайти до неї, коли йому чогось треба. Тим часом песик, немов ракета, помчав до кімнати Малого. Діти кинулися за ним. Малий нетямився з радощів.

У вікно залетів Карлсон. Гунілла нахилилась до собаки і на нашійнику прочитала "Альберг". Там вона знайшла і номер телефону. Карлсон говорив, що нагорі має багато собак, і одного теж звати Альберг. Але Малий не слухав Карлсона. Його тепер ніщо не цікавило, крім цуценяти. І навіть, коли Карлсон заявив, що хотів би трохи погратися, Малий не звернув на нього уваги. Тоді Карлсон спитав, хто найкращий у світі штукар? Малий, Гунілла й Крістер відразу вгадали: мабуть, Карлсон, що живе на даху.

Карлсон вирішив влаштувати виставу. Вхід – одна цукерка. Крістер і Гунілла помчали на вулицю й розповіли всім дітям, що нагорі в Малого зараз почнеться велика вистава. І всі, хто мав хоч п'ять ере, подався до крамнички купувати "вхідний цукерок". Потім Гунілла стала біля дверей до кімнати Малого: вона відбирала цукерки і клала їх у коробку. На коробці кольоровим олівцем написано: "На добродійні заходи".

Посеред кімнати Крістер поставив в один ряд стільці – там мали сидіти глядачі. Куток кімнати завісили ковдрою. Звідти долинав шепіт і собачий гавкіт.

Та ось нарешті з-за ковдри з'явився Малий. Він тримав на руках цуценя. "Зараз ви

побачите найкращого в світі штукаря і вчену собаку Альберга", — виголосив він. Перед глядачами з'явився Карлсон. Голову йому прикрашав циліндр, що належав татові Малого, а на плечі Карлсон накинув мамин картатий фартух, зав'язавши його поворозки спереду в розкішний бант. Всі заплескали в долоні, крім хлопчика Кірре, якого не любили Гунілла і Крістер.

Карлсон показав усім, що циліндр порожній. Малий думав, що у капелюсі з'явиться кролик. Але Карлсон сказав: "Як я вже сказав, тут нічого немає. І не буде, коли ви сюди самі нічого не покладете. Я бачу, що тут сидять малі ненажери і їдять цукерки. Зараз ми пустимо циліндр по колу, і кожен із вас покладе в нього по цукерку. Все це піде теж на благодійну справу". Малий обійшов із циліндром дітей і назбирав трохи цукерків. Тоді віддав циліндра Карлсонові.

Карлсон узяв один цукерок і засунув до рота. Кірре не поклав у циліндр цукерка, хоч мав їх цілий пакуночок.

Карлсон оголосив, що Альберт уміє усе, навіть говорити. І Карлсон запитав: "Хіба тобі важко говорити, Альбергу?". "Ні", — відповів Альберг. — "Мені важко говорити лише тоді, коли я курю цигарку". Малий, Гунілла й Крістер аж підскочили з подиву, бо й справді здавалося, що говорить Альберг. Проте Малий усе-таки подумав, що то просто Карлсонові витівки. Собака почав розповідати про те, як ходив у кіно. Усім Альберг сподобався, крім Кірре. Він просив, нехай собака політає. За мить Карлсон з Альбергом уже летіли. Спочатку вони піднялися під стелю і трохи покружляли навколо лампи, а потім вилетіли крізь вікно. Кірре аж зблід з подиву. Всі діти кинулись до вікна подивитись, як Карлсон і Альберг ширяють над дахом.

Кірре віддав Карлсону свій пакуночок з цукерками. Той узяв ще 15 цукерок з коробки Гунілли і полетів додому.

Діти почали розходитись. Гуніллі й Крістерові теж час було додому. Малий залишався з Альбергом, а йому саме цього й хотілося.

Та коли повернулася з пральні мама, все жахливо змінилось. Мама ніяк не вірила, що в Альберга немає господаря. Вона зателефонувала по номеру, що був на нашійнику в собаки, і розповіла, що її син знайшов маленького чорного пуделя. Господарем собаки виявився хлопчик Стафан Альберг. А собаки кличка була Бобі. Прийшов Стафан Альберг і забрав цуценя. А Малий лежав на своєму ліжку й гірко плакав.

Стислий переказ по главах, автор переказу: Світлана Перець.

Авторські права на переказ належать Укрлібу.

Карлсон приходить на іменини

Настало літо. Навчання в школі скінчилося, і Малий лаштувався їхати до бабусі. Але перед цим мала відбутись одна дуже важлива подія – Малому сповнялося вісім років.

Увечері напередодні іменин Малий мав розмову з Карлсоном. Хлопчик сказав, що не може запросити його на святкування через маму. Але Карлсон образився. І Малий мусив запросити його. Хлопчик сказав Карлсону, що післязавтра на ціле літо їде до

своїї бабусі. Спочатку Карлсон посумнів, але потім поважно заявив, що теж поїде до своєї бабусі.

Настав ранок. Малий, прокинувшись, лежав і чекав, що ось-ось відчиняться двері і всі зайдуть вітати його. І ось у передпокої почулася хода, з'явилися всі – мама, тато, Боссе й Бетан. Перед Малим поставили тацю. На ній був торт з вісьмома свічечками та інші подарунки.

Подарунків було багато – хоч, здається, менше, ніж він звичайно отримував на іменини. Тільки чотири пакуночки. Малий швидко порахував їх. У них виявились: коробка кольорових олівців, іграшковий пістолет, книжечка й нові сині штанці. Все йому страшенно сподобалось.

Протягом дня він ще не раз стріляв із пістолета, чекав на гостей і все згадував татові слова про те, що, може, вдень будуть ще якісь подарунки. На мить він повірив, що станеться диво – йому подарують собаку але відразу ж зрозумів, що такого не може бути.

Зразу ж після обіду мама почала накривати стіл у його кімнаті. Боссе й Бетан – у них ще не почалися канікули – повернулися зі школи. Бетан вручила пакунок. Вона навіть вірш написала. Подарунком виявилось іграшкове оксамитове цуценя. Малий гірко заплакав. Тепер іменини були зіпсовані. А він же хотів цілий день бути веселим, навіть коли й не дістане собаки. Все тепер здавалося Малому безнадійно смутним. Іменини зіпсовані, і нічим уже не зарадиш.

Він чув, як мама пішла телефонувати татові, щоб скоріше прийшов з роботи. Тато прийшов і сказав малому, що в сінях за дверима його чекає Бімбо. Там тоненько заскавчало цуценя. Це була маленька такса. Цуценя сіло в Малого на руках, лизало йому обличчя, скавчало й гавкало, обнюхувало йому вуха. Бімбо був зовсім-зовсім живий! Собаку дозволили взяти з собою до бабаусі.

Прийшли Гунілла й Крістер. Дівчинка дала Малому пакуночок із цукерками. Малий показав своє цуценя.

Мама наставила на стіл багато смакоти. А посеред столу поставила іменинний торт з вісьмома свічечками. Потім вона принесла з кухні великий глечик гарячого шоколаду й почала наливати його в чашки. Малий спитав, чи не будуть чекати на Карлсона. Мама сказала, що він сьогодні не прийде. І взагалі, тепер у Малого є Бімбо. Звісно, тепер у Малого був Бімбо, але все одно він хотів, щоб Карлсон прийшов на його свято.

Гунілла й Крістер сіли до столу, і мама почала пригощати їх бутербродами. Малий поклав Бімбо в кошик і також сів до столу. Потім мама вийшла, залишивши дітей самих.

І тут до кімнати влетів Карлсон. Він образився, що для нього немає чашки. Але Малий віддав свою, і все налагодилося. Карлсон подарував Малому свищика, щоб свистіти Бімбо, і спитав, чи хлопчик не отримав цукерок, бо їх треба віддати на благодійну справу. Карлсон засунув пакуночок з цукерками собі до кишені. І узявся до бутербродів.

Тим часом у вітальні зібралися мама, тато, Боссе й Бетан. Вони пішли до Малого і...

побачили Карлсона. Товстий чоловічок витер крем з уст пухкою ручкою і так завзято почав махати нею татові, мамі, Боссе й Бетан, що крем полетів аж на стіну.

Мама прошепотіла, що їм краще вийти. "Обіцяйте мені всі – і ти, Боссе, і ти, Бетан. Обіцяйте нікому не розказувати про те, що ви тут бачили, нікому!" — попросив тато. Він так говорив тому, що їм би ніхто не повірив. І тато, і мама, Боссе й Бетан пообіцяли одне одному, що ніколи нікому не розкажуть про те, якого собі Малий знайшов дивного приятеля. Ніхто від них не почув нічого про Карлсона, що живе на даху. Тому Карлсон спокійно живе собі й далі в своїй хатці, і ніхто про це не знає.

Коли вже скінчилися бутерброди, тістечка і цілий торт, коли вже Гунілла й Крістер пішли додому, а Бімбо солодко спав, Малий почав нарешті прощатися з Карлсоном. Той пообіцяв, що після канікул вони побачаться, якщо Карлсонова бабуся не затримає його у себе. Чоловічок покрутив за гудзика на животі, приблизно проти пупа, і моторчик загудів. "Гей-гоп, Малий!" — сказав Карлсон. "Гей-гоп, Карлсоне!" — гукнув у відповідь Малий. І Карлсон полетів. Проте в маленькому кошику коло ліжка Малого солодко спав Бімбо. Малий нахилився над ним і ніжно погладив його по голові.

Стислий переказ по главах, автор переказу: Світлана Перець.

Авторські права на переказ належать Укрлібу.